

Magyar Regionális Tudományos Társaság XII. Vándorgyűlése

Veszprém, 2014. november 27-27

Agg Zoltán, főszerkesztő, Comitatus folyóirat

**Önkormányzati vezetők klímatudatossága a Balaton
régióban**

A TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0064

„Az éghajlatváltozásból eredő időjárási szélsőségek regionális hatásai és a kárenyhítés lehetőségei a következő évtizedekben” projekt

„Attitűd, mentalitás, történeti és kortárs alakzatok” alprojekt

„Klímaváltozással kapcsolatos értékrend és attitűdvizsgálat”

altéma kutatásának keretében kérdőíves vizsgálatot folytattunk.

		2.1. Tapasztalt-e Ön változásokat az utóbbi évek során az időjárásban?		Total
		Igen	Nem	
Alminta	Állandó népesség	92,67%	7,33%	100,00%
	Középiskolás diák	92,50%	7,50%	100,00%
	Egyetemista diák	85,00%	15,00%	100,00%
	Tanár	87,50%	12,50%	100,00%
	Tanító	89,74%	10,26%	100,00%
	Egyházi tisztviselő	95,00%	5,00%	100,00%
	Polgármester	100,00%		100,00%
	Vállalkozó	82,50%	17,50%	100,00%
	Médiaszakember	92,50%	7,50%	100,00%
Total		91,60%	8,40%	100,00%

Mióta észleli a változásokat?

Erre a kérdésre – meglepő módon – létezik „helyes” válasz.

Ez – a természettudományos tények alapján elvárható időpont – pedig éppen 10 év!

Alminta	Mean	N	Minimum	Maximum	Median
Állandó népesség	5,64	271	1	15	5,00
Középiskolás diák	4,46	37	2	10	3,00
Egyetemista diák	5,38	34	2	10	5,00
Tanár	10,03	33	2	20	10,00
Tanító	9,26	34	3	20	10,00
Egyházi tisztviselő	13,26	38	1	43	10,00
Polgármester	10,30	40	3	30	10,00
Vállalkozó	10,50	34	2	50	10,00
Médiaszakember	9,57	37	2	27	10,00
Total	7,44	558	1	50	6,00

Ezt követően egy nyitott kérdésben arra szólítottuk fel a válaszadót, hogy fogalmazza meg röviden, milyen változás(oka)t észlelt!

A válaszokat tartalmilag elemezve a legtöbben

(a) **meleg, illetve forróság és hőség** szót említették, összesen 145-en ebben, a hőmérséklet emelkedésében látták az időjárás változás legfőbb jellemzőjét. Közülük 97-en kifejezetten a **nyarat** említették, míg 48-an általánosságban jelölték meg a meleget, mint legfontosabb jellemzőjét. Ebből a **szakkifejezésként elhíresült felmelegedés** szót 21-en használták, közülük 15-en csak általában, míg 6-an a globális felmelegedés jelzős szerkezetben. A pontos szakkifejezést, tehát a **klímaváltozást** mindössze 2-en fogalmazták meg.

A válaszadók között voltak szakértők is, így egyikük részletesen leírta, hogy mit jelent a globális felmelegedés: „Erős széllel, sok csapadékkal érkező frontok. Globális felmelegedés: tengervízszint emelkedése, jéghegyek csökkenése, növény- és állatvilág változásai.”

A másik legfontosabb tényező – amit többen a felmelegedéssel kapcsolatban, illetve önállóan is megfogalmaztak – a

(b) **hagyományos tél-tavas-nyár-ősz periódus megváltozása**, az évszakok váltakozása helyett az évszakok megszűnése („az évszakok nincsenek meg”), illetve az a felismerés, hogy az évszakok között nincsen átmenet, illetve hogy az évszakok nem különülnek el egymástól. Az egyik válaszadó szerint „a tél egyes részidőszakai nem telek, a nyár egyes részei nem nyarak”. „Összefolynak az évszakok.” A 223 érdemi válaszadó közül 87-en foglalkoztak az évszakok problémáival.

Érdekes módon a nyár mellett a telet mindössze 23 esetben említették, viszont volt, aki rövidebb meleg telet, volt, aki hosszú hideg telet tartott jellemzőnek. Meglepő, hogy lényegében ugyanannyian említették a hideg hosszú telet (11 %), mint az enyhe rövid telet, egyvalaki azt válaszolta, hogy változékony volt a tél, míg olyan válasz is volt, hogy rövid, de hideg volt az az évszak. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le – azon túl, hogy az emberek emlékezete eléggé különböző képen éli meg ugyanazon eseményeket -, hogy a tél változékonysága mindenképpen utal a klímaváltozásra. De miközben a nyárra legjellemzőbbnek a **forróságot** tartották a válaszadók, a télnél nem tudtak egyértelműen állást foglalni.

A meleg nyárhoz kapcsolódóan a válaszadók közel egytizede (20 fő) azt is megemlíti, hogy **az időjárás változást a szervezet is megérzi**, a forró nyarakat egészségtelennek tartja, illetve a gyakori frontokra is érzékenyek. Ugyancsak a nyárhoz kapcsolódik a **szárazság és az aszály**, ezt a két szót összesen 17-en említették meg.

A szélsőséges időjárásváltozás felismerése mellett tehát a szélsőséges véleménykülönbségeket is megtapasztalhattuk. Az azonban igen jelentős többségi álláspont, hogy valóban létezik globális felmelegedés, van, akinek ez az egészségtelenül meleg nyarat jelenti, mások azt is megfigyelték, hogy ez a nyár sokszor aszályos is, bár e szó helyett a „száraz-meleg” leírást alkalmazták.

Ön honnan, mely forrásból szerzi az éghajlatváltozással kapcsolatos híreket?

1. Televízió 95,0 %

2. Rádió 91,0 %

3. Napilapok 57,4 %

4. Hetilapok, folyóiratok
25,4 %

5. Ismerősön, barátan
keresztül 64,5 %

6. Közvetlenül a kérdéssel
foglalkozó szakemberektől
4,4 %

7. Civil szervezeteken
keresztül 12,2 %

8. Internet 59,4 %

9. Szakmai folyóiratokból,
szakkönyvekből 4,4 %

10. Munkája során
kapcsolatban van a
problémával 3,4 %

11. Az érintettségéből
adódó személyes
tapasztalataiból 9,5 %

12. Egyéb helyekről, illetve
forrásokból, éspedig: 0,4 %

		Ön honnan, mely forrásból szerzi híreket? internet		Total
		Igen	Nem	
Al-min ta	Állandó népesség	59,40%	40,60%	100,00%
	Középiskolás diák	97,44%	2,56%	100,00%
	Egyetemista diák	92,50%	7,50%	100,00%
	Tanár	87,50%	12,50%	100,00%
	Tanító	82,05%	17,95%	100,00%
	Egyházi tisztviselő	90,00%	10,00%	100,00%
	Polgármester	100,00%		100,00%
	Vállalkozó	95,00%	5,00%	100,00%
	Médiaszakember	95,00%	5,00%	100,00%

		Ön honnan, mely forrásból szerzi a híreket? hetilapok, folyóiratok		Total
		Igen	Nem	
	Állandó népesség	25,42%	74,58%	100,00%
	Középiskolás diák	31,58%	68,42%	100,00%
	Egyetemista diák	37,84%	62,16%	100,00%
	Tanár	57,89%	42,11%	100,00%
	Tanító	45,95%	54,05%	100,00%
	Egyházi tisztviselő	42,11%	57,89%	100,00%
	Polgármester	57,50%	42,50%	100,00%
	Vállalkozó	48,72%	51,28%	100,00%
	Médiaszakember	50,00%	50,00%	100,00%

Irodalom

Dombi Gábor - Oláh Miklós - Retz Tamás (2008): Éghajlatváltozás. Vélemények, attitűdök a Balaton térségében, *Comitatus Önkormányzati Szemle* 8. sz. 54-71. o.

Formádi Katalin (2013): A klímaváltozás mint kockázat érzékelése és a megoldásával kapcsolatos attitűdök szakirodalmi vizsgálata, *Iskolakultúra*, 12. sz. 33-42. o.

Leveleki Magdolna (2013): Klímaváltozással kapcsolatos értékrend és attitűdvizsgálat: Ökofilozófiai kérdések és társadalmi válaszok, *STUDIA WESPRIMIENSIA* 1-2. sz. 72-83. o.

Leveleki Magdolna (2013): Az éghajlatváltozás és az adaptáció néhány lehetséges módozata, *Iskolakultúra*, 12. sz. 43-56.o.